

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/Остапець Ю. О./
« 28 » *червня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА ЗАРУБІЖНА ПОЛІТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **052 Політологія** освітньої програми «Політологія».

Розробник: Вегеш І.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні *кафедри політології і державного управління* протокол № 10 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук** протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	I	I
	Лекції:	
	42	16
	Практичні (семінарські):	
	30	4
Вид підсумкового контролю: іспит.	Індивідуальна робота (курсіві):	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна.	Самостійна робота:	
	78	130

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія» є вивчення витоків та історії формування сучасної зарубіжної політичної науки, засвоєння її базових категорій і понять у межах періоду ХХ-ХХІ століть.

Завдання навчальної дисципліни:

1. ознайомити здобувачів вищої освіти з об'єктом, предметом, методикою та специфікою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія»;
2. охарактеризувати основні історичні періоди та напрямки становлення сучасних зарубіжних вчень, концепцій і шкіл політичної думки сучасної доби;
3. розкрити зміст основних категорій історії зарубіжних політичних вчень сучасної доби;
4. проаналізувати основні вчення, концепції та теорії ключових представників сучасної зарубіжної політичної науки;
5. розкрити основні передумови розвитку зарубіжних політичних вчень у ХХ-ХХІ століттях;
6. окреслити еволюцію сучасної зарубіжної політичної думки;
7. проаналізувати базові поняття політичної науки, крізь призму сучасних зарубіжних політичних вчень і концепцій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки.

2) Загальні компетентності:

- ЗК-01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-03. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК-05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК-07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3) Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК-01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
- СК-02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
- СК-03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- СК-04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- СК-05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 09. Вступ до спеціальності
- ОК 05. Історія зарубіжних політичних вчень
- ОК 31. Методологія політичних досліджень

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	ПРН-01.
Мати навички професійної комунікації.	ПРН-04.
Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	ПРН-05.
Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.	ПРН-07.
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	ПРН-08.
Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	ПРН-09.
Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	ПРН-10.
Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	ПРН-12.
Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.	ПРН-16.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сучасна зарубіжна політологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати зміст основних вчень різних напрямків і шкіл сучасної зарубіжної політичної науки.	ПРН-01.
Вміти аналізувати та розкривати зміст основних вчень, концепцій та теорій з історії сучасних зарубіжних політичних вчень.	ПРН-04.
Вміти вести дискусії про сутність політичних концепцій, теорій та вчень.	ПРН-05.
Розуміти місце і значення в історії політичної думки письмових джерел сучасної зарубіжної політичної науки (XX-XXI ст.).	ПРН-07.
Знати характерні риси та особливості становлення сучасної західної традиції в історії політичної науки.	ПРН-08.
Знати основні аспекти впливу сучасних соціально-економічних умов, політичних подій, політичної культури на специфіку наукових підходів до осмислення соціально-політичних явищ.	ПРН-09.
Розуміти історичні умови і соціально-політичний контекст виникнення основних політичних вчень, концепцій та теорій у різні історичні періоди розвитку людської цивілізації.	ПРН-10-12
Формулювати й обґрунтовано аргументувати свою точку зору з питань історичного розвитку та становлення основних політичних вчень, концепцій і шкіл.	ПРН-16.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- іспит;
- контрольна робота;
- відповіді на практичних заняттях;
- тестування;
- індивідуальна робота у формі аналітичного есе;
- презентація результатів індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, написання аналітичного есе, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	50 балів	100 балів
8	8	8	8	8	10	x	x	x	x	x	x		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	50 балів	100 балів
x	x	x	x	x	x	8	8	8	8	8	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Разом за два модулі	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	6	15	6	15	12	30
Аналітичне есе	1	10	1	10	2	10
Презентація результатів індивідуальної роботи	1	10	1	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50	2	50
Разом	x	100	x	100	x	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів завдань.

Перший рівень завдань складають тести. Тести призначені оцінити знання понятійно-категоріального змісту та тематичної проблематики навчальної дисципліни, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за виконання першого рівня завдань 20 балів.

Другий рівень завдань складають відкриті запитання, які покликані з'ясувати розуміння основних принципів, функцій, форм та різновидів досліджуваних явищ та процесів. Максимальна кількість балів за виконання завдань другого рівня 15 балів.

Третій рівень завдань представлено питаннями (питанням), які мають творчо-аналітичний характер та покликані з'ясувати вміння здобувачів вищої освіти обґрунтовувати та аргументувати висновки з проблематики навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання завдань третього рівня 15 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів вищої освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- 1) оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:
 - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
 - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
 - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
 - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
 - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
 - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

- 2) оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування

- проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

3) оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

4) оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

5) оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

6) оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

7) оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ №1. ТЕОРІЯ ІНСТИТУТІВ ТА СТРУКТУРНИЙ ФУНКЦІОНАЛІЗМ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 1. Біхевіористичні теорії політики.

Влада і політика у концепції Ч. Мерріама. Забезпечення політичної розсудливості як одне із завдань політики. Прагматичність, емпіризм, спирання на достовірні факти – основи біхевіористичного підходу. Цілі та структура політики. Дві складові політичного процесу. Зміни та втрати у сфері політики.

Біхевіористична концепція політичної науки Г. Лассуела. Політика як поведінка суспільно-політичних груп і як система аналізу процесу прийняття політичних рішень. Влада як міжособистісна ситуація. Формула масової комунікації. Поняття «комунікатор». Політична наука як «орган самопізнання і самовдосконалення людства у процесі загальної космічної еволюції». Поняття «гарнізонної держави». Концепція політичної терапії. Взаємозв'язок влади та ринкової стихії.

Теорія «зацікавлених груп» А. Бентлі. Основні аспекти дослідження категорії «політичного процесу». Державні інститути як один із типів груп інтересів. Діяльність людей у групах як одне із доступних джерел відомостей про політику. Інтерес, діяльність, група як рівнозначні поняття. Зацікавлені групи у їхніх відносинах одна з одною, а також їхній тиск на уряд.

Тема 2. Інституційні теорії розвитку політичної науки.

Теорія «політичного» у концепції К. Шмітта. Граничні відмінності як основа побудови понять. Розрізнення друга і ворога – суть «політичного». Критика лібералізму. Поняття «суверен». Монополія останнього рішення.

Інституціоналізм М. Оріу та його праця «Теорія інституту і її основи. Нариси соціального віталізму». Типологія інститутів. Співіснування економічної та політичної влади. Механізм створення правових норм.

Теорія елітарної демократії Й. Шумпетера. Підрив капіталізмом власної соціальної структури. Трансформація капіталізму в соціалізм у розвинутих капіталістичних умовах.

К. Мангейм та його праця «Ідеологія та утопія». Типологія утопій. Криза лібералізму та демократії. Перехід до планового суспільства. Інтелектуальна еліта як рушій оновлення суспільства.

Тема 3. Нормативні теорії влади та демократії.

Теорія поліархії Р. Даля. Критерії інтерпретації поліархії. Права громадян в поліархічній політичній системі. Умови становлення і розвитку поліархії.

Дослідження політичних партій М. Дюверже («Політичні партії»). «Партії керівних кадрів» і «партії мас». Визначення поняття «інститут». Держава як інститут. Основні методи інституційного підходу: описово-індуктивний, формально-легальний та історико-компаративістський. «Нова формула» демократії.

Політичні погляди Дж. Сарторі. Типи партійних систем: однопартійна, гегемоністська, домінуюча, двопартійна, обмеженого плюралізму, поляризованого плюралізму, атомізована. Теорія політичного плюралізму.

Теорія консоціальної демократії А. Лейпхарта. Чотири ознаки консоціальної демократії – головні («велика коаліція», «автономія сегментів») та допоміжні («пропорційність», «право вето»).

Тема 4. Системні та структурно-функціональні теорії політики.

Структурний аналіз політики Т. Парсонса. «Структура соціальної дії». Суспільство як система, що складається з окремих інтегрованих елементів. Функції суспільної системи. Проблема суспільної еволюції. Поняття влади та політичної системи. Механізми інтеграції особистісних характеристик та культури в соціальну систему.

Системна модель політичної системи Д. Істона. Межі політичної системи. Структурні елементи політичної системи.

Функціональна модель Г. Алмонда. Концепція політичної культури. Три ідеальних типи політичної культури: патріархальний, підданський, партисипаторний. Рівні політичної культури.

Постструктуралізм М. Фуко. «Археологія знання» як особлива дисципліна, котра виявляє історично змінні системи розумових передумов пізнання та культури. «Генеалогія влади» та соціальні інститути. Концепція «влади-знання».

Тема 5. Компаративні та комунікативні концепції політики.

Політична свобода у концепції Х. Арендт. Дослідження витоків тоталітаризму та становлення тоталітарних суспільств. Атомізоване суспільство, яке складається з «мас». Тоталітарне суспільство як екстремальний вид масового суспільства. Типологія терору.

Теорія політичної комунікації Ю. Хабермаса. Аналіз кризи легітимності політичної влади. Три системи знання: аналітичне, гуманістичне, критичне. Цілераціональна та комунікативна дія. Подолання соціальних бар'єрів за допомогою терапевтичної критики. Раціональне суспільство як кінцева точка еволюції.

Компаративний аналіз Д. Аптера. Особливості компаративістики.

«Девелопменталізм» як напрямок компаративістики. Два альтернативні підходи у рамках девелопменталізму: теорія модернізації та теорія зумовленості.

Тема 6. Політичні погляди представників філософії екзистенціалізму.

Витоки та сенс історії у концепції К. Ясперса. Соціалізм, світовий порядок і віра як три тенденції сучасного світу. Основні ознаки політичної свободи – правова держава, демократія, наявність впливової опозиції, відокремленість політики від світогляду. Концепція глобального федералізму та поняття «філософська віра».

Аналіз сучасної цивілізації у вченні М. Хайдеггера. «Нудьга» і «страх» як основні стани сучасного індивіда. Об'єктний погляд на особистість, поява «посередності», простої людини. Антагоністичність людей, ворожість суспільства до особистості. Протистояння маси та індивіда.

Протистояння індивіда у суспільства у вченні Ж.-П. Сартра. «Буття для себе» та «буття для іншого». Свобода як сукупність вибору та відповідальності. «Людина приречена бути вільною». Поняття «хибної віри» та втеча від свободи. «Критика діалектичного розуму» як спроба поєднати екзистенціалізм із марксизмом.

Концепція «бунтівної людини» А. Камю. «Міф про Сізіфа». Абсурд існування та межі людської свободи. «Бунт» як опір абсурдності. Різновиди бунту. Історія революцій.

МОДУЛЬ №2. ПОЛІТИЧНІ ТЕОРІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Тема 7. Критична теорія Франкфуртської школи.

Франкфуртський інститут соціальних досліджень (створений 1923 р.) Історія соціалізму та робітничого руху (К. Грюнберг, Ф. Поллок).

Критична теорія суспільства як основа франкфуртської політичної теорії. Варіант критичної теорії М. Хоркхаймера. Протиставлення традиційної та критичної теорій у неомарксизмі Франкфуртської школи. Праця «Діалектика просвітництва». «Негативна діалектика» Т. Адорно.

Теорія «одномірної людини» Г. Маркузе. Протистояння принципу задоволення та принципу реальності. Принцип виробництва як історична форма принципу реальності. Репресивна цивілізація. Звільнення інстинктів та сексуальна революція.

«Нові ліви» як елітна літературно-філософська течія «соціально-критичних» інтелектуалів (М. Савіо, Р. Дучке, Д. Кон-Бендіт, С. Кармайкл).

Тема 8. Теорії політичної модернізації.

Теорія “розподільчої справедливості” Дж. Роулза (“Теорія справедливості”). Договірний підхід до визначення справедливості. Роулзівська версія суспільного договору. Метод “рефлексивної рівноваги”. “Справедливість як чесність”. Вибір принципів справедливості. Роулзівська інтерпретація природи людини. Модель справедливого суспільного ладу, на основі соціально-ринкового господарства. Застосування Дж. Роулзом міждисциплінарного підходу до політичної теорії.

Праця «Відкрите суспільство і його вороги» К. Поппера. Відкриті і закриті суспільства. Дослідження історії політико-філософської думки, яка призвела до виникнення тоталітаризму. Шляхи переходу до відкритого суспільства. Концепція «соціальної інженерії». Висунення загальнолюдських завдань.

Теорія політичної модернізації і розвитку С. Хантінгтона. Соціоекономічна та політична модернізація. Технократична та популістська моделі модернізації. Проблеми демократизації суспільного розвитку.

Тема 9. Технократичні концепції політичного розвитку.

Т. Веблен – засновник американської теорії технократії. Підтвердження необхідності планування. Докорінна зміна структури влади та суспільного порядку. Книга «Нове індустріальне суспільство» Дж. Гелбрейта. Дефініція «техноструктури».

Теорія постіндустріального суспільства Д. Белла. Основні чинники переходу від індустріального до постіндустріального суспільства. «Інформаційне суспільство». Дефініція «меритократії».

Концепції «інформаційного суспільства» Й. Масуди і М. Кастельса. Перехід до існування людства в глобальному інформаційному просторі. Сім принципів концепції «глобальної комп'ютопії».

Тема 10. Геополітичні концепції політичної науки.

«Органічна школа» Ф. Ратцеля. Вплив природного середовища на всі сфери суспільства. «Закони просторового зростання держав». Формула могутності Р. Челлена.

Теорія «морської могутності» А. Т. Мехена. Основні фактори морської могутності. «Вплив морської сили на історію».

Концепція «хартленд» Х. Макіндера. Кордони «хартленду» та три основні максими світового панування.

Поняття «Rimland» у геополітичній концепції Н. Спайкмена. К. Хаусхофер про панідеї в геополітиці. Поняття «життєвого простору». Типологія кордонів. Моделі світового панування та концепція «континентального блоку».

Тема 11. Футурологічні концепції політики.

Передумови виникнення концепції постіндустріального суспільства. Суспільство “третьої хвилі” Е. Тоффлера.

Політична концепція З. Бжезінського. «Велика шахівниця» як модель здійснення світової політики. Погляди Г. Кісінджера. Просторово-територіальне розташування

держав як фактор їх зовнішньополітичної стратегії.

Концепція “кінця історії” Ф. Фукуяма. Світ після протистояння ідеологій. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона. Лінії «розламів» – причини майбутніх конфліктів.

Тема 12. Постмодернізм та сучасна політична теорія.

Дискусія між модернізмом та постмодернізмом. Ліберальний плюралізм як соціальна парадигма постмодернізму.

Концепція «символічного обміну» Ж. Бодріара. Симулякри та «культура смерті». Неомарксистський постмодернізм Ф. Джеймсона. Концепція «Суспільства вистави» Г. Дебора. Морально-духовний вимір постмодерної ситуації та постмодерного світосприйняття.

Концепція «деконструктивізму» Ж. Дерріди. Змова проти Логосу. Концепція «шизоаналізу» Ж. Делеза та Ф. Гваттарі. Праця «Капіталізм та шизофренія». «Державна філософія» та «машини бажання».

6.2. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1. ТЕОРІЇ ІНСТИТУТІВ ТА СТРУКТУРНИЙ ФУНКЦІОНАЛІЗМ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ						
Тема 1. Біхевіористичні теорії політики.	13	3	2	-	-	8
Тема 2. Інституційні теорії розвитку політичної науки.	14	4	4	-	-	6
Тема 3. Нормативні теорії влади та демократії.	14	4	4	-	-	6
Тема 4. Системні та структурно-функціональні теорії політики.	12	4	2	-	-	6
Тема 5. Компаративні та комунікативні концепції політики.	12	4	2	-	-	6
Тема 6. Політичні погляди представників філософії екзистенціалізму.	12	2	2	-	-	8
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	78	22	16	-	-	40
Модуль 2. ПОЛІТИЧНІ ТЕОРІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ						
Тема 7. Критична теорія франкфуртської школи.	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Теорії політичної модернізації.	14	4	4	-	-	6
Тема 9. Технократичні концепції політичного розвитку.	12	4	2	-	-	6
Тема 10. Геополітичні концепції політичної науки.	11	3	2	-	-	6
Тема 11. Футурологічні концепції політики.	12	2	2	-	-	8
Тема 12. Постмодернізм та сучасна політична теорія.	12	4	2	-	-	6
Модульна контрольна робота	1	1	-	-	-	-
Разом за модуль	72	20	14	-	-	38
Разом за семестр	150	42	30	-	-	78

6.3. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. ТЕОРІЇ ІНСТИТУТІВ ТА СТРУКТУРНИЙ ФУНКЦІОНАЛІЗМ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ						
Тема 1. Біхевіористичні теорії політики.	11	-	-	-	-	11
Тема 2. Інституційні теорії розвитку політичної науки.	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Нормативні теорії влади та демократії.	13	2	-	-	-	11
Тема 4. Системні та структурно-функціональні теорії політики.	13	2	-	-	-	11
Тема 5. Компаративні та комунікативні концепції політики.	13	2	-	-	-	11
Тема 6. Політичні погляди представників філософії екзистенціалізму.	10	-	-	-	-	10
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-
Разом за модуль	75	8	2	-	-	65
Модуль 2. ПОЛІТИЧНІ ТЕОРІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ						
Тема 7. Критична теорія франкфуртської школи.	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Теорії політичної модернізації.	15	2	2	-	-	11
Тема 9. Технократичні концепції політичного розвитку.	13	2	-	-	-	11
Тема 10. Геополітичні концепції політичної науки.	13	2	-	-	-	11
Тема 11. Футурологічні концепції політики.	11	-	-	-	-	11
Тема 12. Постмодернізм та сучасна політична теорія.	13	2	-	-	-	11
Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-
Разом за модуль	75	8	2	-	-	65
Разом за семестр	150	16	4	-	-	130

6.4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1-й семестр			
1.	Тема 1. Біхевіористичні теорії політики.	2	-
2.	Тема 2. Інституційні теорії розвитку політичної науки.	4	2
3.	Тема 3. Нормативні теорії влади та демократії.	4	-
4.	Тема 4. Системні та структурно-функціональні теорії політики.	2	-
5.	Тема 5. Компаративні та комунікативні концепції політики.	2	-
6.	Тема 6. Політичні погляди представників філософії екзистенціалізму.	2	-
7.	Тема 7. Критична теорія франкфуртської школи.	2	-
8.	Тема 8. Теорії політичної модернізації.	4	2
9.	Тема 9. Технократичні концепції політичного розвитку.	2	-
10.	Тема 10. Геополітичні концепції політичної науки.	2	-
11.	Тема 11. Футурологічні концепції політики.	2	-
12.	Тема 12. Постмодернізм та сучасна політична теорія.	2	-
Разом		30	4

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1-й семестр			
1.	Тема 1. Біхевіористичні теорії політики.	8	11
2.	Тема 2. Інституційні теорії розвитку політичної науки.	6	11
3.	Тема 3. Нормативні теорії влади та демократії.	6	11
4.	Тема 4. Системні та структурно-функціональні теорії політики.	6	11
5.	Тема 5. Компаративні та комунікативні концепції політики.	6	11
6.	Тема 6. Політичні погляди представників філософії екзистенціалізму.	8	10
7.	Тема 7. Критична теорія франкфуртської школи.	6	10
8.	Тема 8. Теорії політичної модернізації.	6	11
9.	Тема 9. Технократичні концепції політичного розвитку.	6	11
10.	Тема 10. Геополітичні концепції політичної науки.	6	11
11.	Тема 11. Футурологічні концепції політики.	8	11
12.	Тема 12. Постмодернізм та сучасна політична теорія.	6	11
Разом		78	130

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Байме К. Політичні теорії сучасності / Пер. з нім. М. Култаєвої та М. Бойченка. Київ: Стилос, 2008. 396 с.
2. Вегеш І., Колодій М. Методологія політичної науки: етапи становлення. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. С. 7-26.
3. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень: Навчальний посібник/ Євген Федорович Безродний, Олександр Іванович Уткін К.: ВД «Професіонал», 2006. 432 с.
4. Гончарук-Чолач Т. В., Томахів В. Я. Історія українських та зарубіжних політичних вчень: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, В. Я. Томахів. Київ: Видавництво Ліра-К. 2020. 228 с.
5. Енциклопедія постмодернізму/ За ред. Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора; Пер. з англ.. Віктора Шовкуна К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
6. Історія вчень про державу і право : підручник / за ред. проф. Г. Г. Демиденка, проф. О. В. Петришина. Х.: Право, 2009. 256 с.
7. Кирилюк Ф.М. Новітня політологія: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Федір Михайлович Кирилюк К.: Центр учбової літератури, 2009. 564 с.
8. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера: Пер. з нім. (під ред. Є.Причепія) К.: Тандем, 2002. 584 с.
9. Кормич А. І. Історія вчень про державу і право: Навч. посібник. К.: Правова єдність, 2009. 312с.
10. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Марчук, Г. В. Марчук. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 480 с.
11. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
12. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень: Підручник./ Федір Пилипович Шульженко К.: Юрінком Інтер, 2007. 464 с.
13. Belsey C. Poststructuralism: A Very Short Introduction. Oxford Academic Books, 2022.
14. Bevir M, Rhodes R. Routledge handbook of interpretative Political Science. Routledge, London, New York. 2016.
15. Vox-Steffensmeier J.M., Brady H.E., Collier D. The Oxford handbook of political methodology. Oxford University Press, New York, 2010.
16. Peters, B. G. Institutional theory: problems and prospects. Political science series Number 69. Institute for Advanced Studies, Vienna, Austria. 2000.
17. Critical Theory to Structuralism: Philosophy, Politics, and the Human Sciences. Vol. 5 of Alan D. Schrift (ed.), The History of Continental Philosophy (8 vols.), University of Chicago Press, 2010. 343 p.

Допоміжна література

1. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях : Монографія / А. Карась. Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 520 с.
2. Консерватизм: Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. К.: ВД “Простір”; Смолоскип, 2008. 788 с.
3. Лібералізм: Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2002. 1126 с.
4. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал та ін. К.: Парламентське видавництво, 2012.

5. Рассел Б. Історія західної філософії [Текст] / Б. Рассел ; пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. К. : Основи, 1999. 759 с.
6. Фромм, Еріх. Мати чи бути? : пер. з англ. / Еріх Фромм. К.: Укр. письменник, 2010. 222 с.
7. Фуко М. Археологія знання. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.
8. Ханстантинов В. О. Практикум з історії політичних і правових вчень : навч. посіб. / В. О. Ханстантинов. Миколаїв: МНАУ, 2014. 200 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут масової інформації // <http://www.imi.org.ua>
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.lsl.lviv.ua>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». // <http://www.library.ukma.kiev.ua>
4. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету // <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>